

بررسی نقش شاخص های کیفی در توسعه پایدار مسکن شهری

ساجده کریمی کندزی^{۱*}، عباس تارمست^۲

۱- استادیار و هیئت علمی گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، نطنز، ایران

۲- کارشناس مهندس عمران راه و ساختمان

چکیده

هر مسکن به عنوان سرپناه از دیرباز مورد توجه بشر بوده است. اما امروزه مفهومی فراتر از یک سرپناه پیدا کرده است و نقش آن در چگونگی کیفیت کالبدی شهرها حائز اهمیت فراوان می باشد. هدف پژوهش حاضر بررسی شاخص های کیفی در توسعه پایدار مسکن شهری می باشد. روش پژوهش به شیوه توصیفی بوده که با مراجعه به منابع مختلف در زمینه شاخص های کیفی مسکن در شهرها و نقش آنها در توسعه پایدار پرداخته شده است. نتایج بیانگر آن است که مبحث کیفیت سکونت به عنوان شاخص ارزیابی رفاه جامعه در سطح جهانی خود را نمایان میکند. زیرا که صرفاً ایجاد مسکن بدون توجه به خواسته های مصرف کننده نه تنها کارساز نیست بلکه زمینه ساز مشکلات اجتماعی و اقتصادی و زیرساختی خواهد شد. با توجه به اهمیت مسکن در ساختار شهرهای امروزی و زندگی شهروندان توجه به اصول توسعه پایدار در جهت عدالت فضایی و اجتماعی و ساختار کالبدی شهرها، مطلوبیت کمی و کیفی کاربری ها به ویژه کاربری مسکونی و مقوله مسکن امری مهم است. پرداختن به کیفیت مسکن می تواند ضمن ایجاد مساکن ایمن، مقاوم، شرایط را برای آرامش روحی و روانی ساکنان آن فراهم نموده و زمینه ساز توسعه پایدار شهری در این زمینه می شود.

واژه های کلیدی: شاخص های کیفی، توسعه پایدار، مسکن، شهر.

۱- مقدمه

مسکن عنصر اصلی جامعه پذیری افراد نسبت به جهان و مملو از ارزش های سمبلیک به عنوان نشانه منزلت و ترجمان زندگی و مهم ترین کاربری کمی و کیفی شهری محسوب می گردد و کمیت و کیفیت آن گویای وضعیت اجتماعی- اقتصادی شهر و بسیاری از واقعیت های جامعه است. مسکن یکی از شاخص های تعیین کیفیت زندگی و رفاه اجتماعی است و به عنوان جزء لاینفک توسعه اقتصاد ملی مطرح می باشد. توسعه مسکن باید بر اساس کلیه شاخص های کیفی و کمی باید که بتواند به سمت و سوی توسعه پایدار گرایش پیدا کند. در واقع توسعه پایدار به معنی توسعه ای که نیاز فعلی را بدون خدشه وارد کردن به توانایی های نسل های آتی در تأمین نیازهایشان، تأمین کند و به فرصت هایی که برای روشن کردن دوره جدیدی از تحول در جهت تغییر اساسی جهانی دالت داشته باشد و بتواند کلیه ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی را توسعه دهد (زاهدی مازندرانی، ۱۳۸۸: ۶۳). بیشترین آسیب ناشی از این مسئله متوجه اقشار کم درآمد جامعه و از جمله اکثریت جامعه شهری که در این گروه قرار می گیرند می باشد. مسکن نسبت به سایر کالاها به دلیل ویژگی هایی مانند غیر قابل جایگزین بودن، سرمایه ای بودن، باداوم و پرهزینه بودن، و غیرمنقول بودن (گالنت و رابینسون^۱، ۲۰۱۱: ۲۵). نظریه توسعه پایدار با توجه به آثاری که در محیط فیزیکی، اجتماعی و اقتصادی گذاشته، اخیراً مورد توجه شهرسازان و برنامه ریزان شهری واقع شده است.

¹ Gallent & Robinson